

**Statistikdokumentation for
Fødselsårgangenes kriminalitet 2023**

1 Indledning

Formålet med statistikken er at belyse antallet af personer i de enkelte fødselsårge, der er fundet skyldige i overtrædelse af straffeloven. Statistikken om fødselsårgangenes kriminalitet 2023 omfatter fødselsårgangene 1965-2007.

2 Indhold

Statistikken er en årlig opgørelse af antallet af personer i de enkelte fødselsårge, der har fået en dom for at overtræde straffeloven.

Statistikken fordeles på køn og alder ved første dom. Statistikken viser desuden alder ved første dom for hovedgrupper af lovovertrædelser.

2.1 Indholdsbeskrivelse

Fødselsårgangenes kriminalitet er en personorienteret statistik, der belyser antallet af personer i de enkelte fødselsårge, der har fået en dom for overtrædelse af straffeloven. Dommene omfatter frihedsstraffe, bøder, tiltaleundladelser og -frafald.

Statistikken om fødselsårgangenes kriminalitet er en del af kriminalstatistikken. Den samlede kriminalstatistik omfatter opgørelser over kriminelle forhold fra anmeldelse og offer til dom samt evt. anholdelse og fængsling.

I den offentliggjorte statistik, fordeles fødselsårgangene på køn, alder ved første dom og alder ved første dom for hovedgrupper af lovovertrædelser samt fødselsårgangenes samlede antal domme ved hvert alderstrin. Tilsvarende opgørelser udarbejdes for den delmængde af dommene, der er frihedsstraffe, opdelt i betingede og ubetingede domme.

Dommen angår hovedforholdet, idet flere forskellige forhold kan afgøres samtidig, hvor politiet udvælger et af forholdene (oftest det alvorligste) som hovedforholdet i et sagskompleks.

Samme gerningsperson (lovovertræder) kan have én eller flere domme i løbet af samme år eller i løbet af flere år.

Statistikken variable er dokumenteret i detaljer i Danmarks Statistiks dokumentationsværktøj TIMES.

2.2 Grupperinger og klassifikationer

En gruppering af politiets gerningskoder anvendes. I gerningskoderne opdeles straffeloven i seksualforbrydelser, voldsforbrydelser, ejendomsforbrydelser og andre straffelovsforbrydelser.

2.3 Sektordækning

Ikke relevant for denne statistik.

2.4 Begreber og definitioner

Fødselsårgang (Fødselsårgangenes kriminalitet): Fødselsårgangene i denne statistik er afgrænset ved personer, der er bosiddende i Danmark og er 14 år pr. 1. januar i hvert af årene.

2.5 Enheder

Enheden i Fødselsårgangenes kriminalitet er personer.

2.6 Population

Populationen, som statistikken dækker, udgøres af personer, der havde bopæl i Danmark og var 14 år pr. 1. januar i hvert af årene 1980-2022. Dvs. fødselsårgangene 1965-2007. Statistikken suppleres hvert år med en ny fødselsårgang.

2.7 Geografisk dækning

Danmark (ekskl. Færøerne og Grønland).

2.8 Tidsperiode

Statistikken dækker perioden 1980 og frem.

2.9 Basisperiode

Ikke relevant for denne statistik.

2.10 Måleenhed

Antal personer. Kumuleret antal. Pct. af fødselsårgang. Kumuleret pct. af fødselsårgang.

2.11 Referencetid

01-01-2022 - 31-12-2023

2.12 Hyppighed

Årlig.

2.13 Indsamlingshjemmel og EU regulering

Lov om Danmarks Statistik § 6.

Der findes ingen EU-regulering for statistikken om fødselsårgangenes kriminalitet.

2.14 Indberetningsbyrde

Statistikken er baseret på administrative registre. Der er derfor ingen direkte indberetningsbyrde i forbindelse med opgørelsen af denne statistik. Data stammer fra oplysninger om domme, der er registreret i Rigspolitiets Centrale Kriminalregister.

2.15 Øvrige oplysninger

Øvrige oplysninger kan fås ved henvendelse til Danmarks Statistik.

3 Statistisk behandling

Data om domme fra Danmarks Statistiks register over strafferetlige afgørelser kobles med oplysninger fra Danmarks Statistiks befolkningsstatistikregister.

Statistikken er baseret på allerede validerede data, men for centrale variable foretages en sandsynlighedskontrol hvor resultaterne sammenlignes med data fra året før.

3.1 Kilder

Statistikkenes oplysninger om domme omfatter alle domme, der er registreret i Rigspolitiets Centrale Kriminalregister. Oplysningerne samles i Danmarks Statistiks register over strafferetlige afgørelser som kobles med oplysninger fra Danmarks Statistiks befolkningsstatistikregister .

3.2 Indsamlingshyppighed

Årligt.

3.3 Indsamlingsmetode

Data til denne statistik indhentes fra administrative registre.

3.4 Datavalidering

Data til denne statistik stammer fra andre af Danmarks Statistiks registre og er derfor allerede validerede og fejlsøgt. For centrale variable foretages dog en sandsynlighedskontrol i form af en sammenligning med data fra året før. Eventuelle store udsving i fordelingen søges forklaret. Der kan fx være tale om lovændringer eller ændringer i den administrative praksis, der kan give ændringer i fordelingerne.

3.5 Databehandling

Data om domme fra Danmarks Statistiks register over strafferetlige afgørelser kobles med oplysninger fra Danmarks Statistiks befolkningsstatistikregister. Kun personer, der havde bopæl i Danmark og var 14 år pr. 1. januar det pågældende år medtages i det videre forløb. Til disse personer knyttes oplysninger om alle domme for overtrædelse af straffeloven, de har modtaget i løbet af deres levetid, herunder typer af lovovertrædelser, de er blevet dømt for og det samlede antal domme, de har modtaget.

Hvert år suppleres statistikken med en ny fødselsårgang, dvs. personer, der er 14 år pr. 1. januar det pågældende år. Til disse personer knyttes oplysninger om de domme, de har modtaget i løbet af året. Til tidligere udtrukne fødselsår ganges tilføjes desuden oplysninger om de domme, de måtte have modtaget i løbet af det pågældende år.

3.6 Korrektion

Der laves ikke korrektioner af data udover hvad der allerede er beskrevet under datavalidering og databehandling.

4 Relevans

Statistikken anvendes bredt bl.a. af myndigheder, virksomheder, organisationer, forskere og i pressen, til offentlig og privat planlægning, forskning og i den offentlige debat. Fremsatte synspunkter og ønsker fra centrale brugere tages i betragtning ved udarbejdelse af statistikken.

4.1 Brugerebehov

Statistikken anvendes af ministerier (primært Justitsministeriet), politikredsene og retterne. Derudover anvendes statistikken til planlægning i private virksomheder (fx forsikringsselskaber), af uddannelses- og forskningsinstitutioner samt organisationer. Statistikken anvendes også i bred almindelighed hvor kriminalitetsstatistikkerne ofte kommenteres i pressen og i offentlig debat.

4.2 Brugertilfredshed

I forbindelse med udarbejdelse af årspublicationen Kriminalitet afholdes møder med centrale brugere af statistikken. Fremkomne synspunkter og ønsker inddrages i planlægningen af den publicerede statistik.

4.3 Fuldstændighed af data

Ikke relevant for denne statistik.

5 Præcision og pålidelighed

Statistikens data stammer fra oplysninger om domme fra det Centrale Kriminalregister. Udtrækket foretages ca. 1. februar efter det aktuelle år. Der vil være et antal domme, der er afsagt i det pågældende år, som endnu ikke er registreret på dette tidspunkt. Det betyder, at antallet af dømte personer må antages at være undervurderet.

5.1 Samlet præcision

Data vedrørende de afsagte domme hidrører fra ét administrativt register og Danmarks Statistik modtager ét samlet registerudtræk med samtlige domme i Danmark. Statistikens oplysninger om domme omfatter alle domme, der er registreret i Rigspolitiets Centrale Kriminalregister på det tidspunkt, hvor udtrækket til Danmarks Statistik foretages, ca. 1. februar efter det aktuelle kalenderår. Der vil være et antal domme, der er afsagt i det pågældende kalenderår, men endnu ikke registreret på udtrækstidspunktet. Det betyder, at antallet af domme må antages at være undervurderet. Omfanget heraf kendes ikke præcist, men det vurderes at være begrænset og af samme størrelse fra år til år.

5.2 Stikprøveusikkerhed

Statistikken er en totalopgørelse baseret på administrative registeroplysninger. Der er derfor ingen stikprøveusikkerhed.

5.3 Anden usikkerhed

Der vurderes ikke at være andre kilder til usikkerhed.

5.4 Kvalitetsstyring

Danmarks Statistik følger anbefalinger vedrørende organisering og styring af kvalitet, der er givet i Adfærdskodeks for europæiske statistikker (Code of Practice, CoP) og den tilhørende implementeringsmodel Quality Assurance Framework (QAF). Læs mere om disse på [Adfærdskodeks for europæiske statistikker](#). Der er etableret en arbejdsgruppe for kvalitet og en central kvalitetssikringsfunktion, der løbende gennemfører tjek af produkter og processer.

5.5 Kvalitetssikring

Danmarks Statistik følger principperne i Adfærdskodeks for europæiske statistikker (Code of Practice, CoP) og bruger den tilhørende implementeringsmodel Quality Assurance Framework (QAF) ved implementeringen af disse principper. Dette indebærer løbende decentrale og centrale tjek af produkter og processer på baggrund af dokumentation, der følger internationale standarder. Den centrale kvalitetssikringsfunktion rapporterer til arbejdsgruppen for Kvalitet. Rapporteringen indeholder blandt andet forslag til forbedringer, som vurderes, beslutes og implementeres.

5.6 Kvalitetsvurdering

Udviklingen i andelen af en fødselsårgang, der har modtaget en dom ved en given alder kan, udover den faktisk begåede kriminalitet, også være påvirket af udviklingen i politiets sigtelsesprocent: hvis politiet ikke opklarer så mange forbrydelser er der ikke så mange, der bliver dømt og omvendt.

Et andet forhold, der kan påvirke andelen af en fødselsårgang, der bliver dømt for kriminalitet, er ændringer i dødeligheden eller udvandringen: hvis flere dør eller udvandrer, er der færre, der kan 'nå' at begå og blive dømt for kriminalitet og omvendt hvis færre dør eller udvandrer. Til belysning af dette forhold, er der foretaget en undersøgelse af, hvor store andele af den enkelte fødselsårgang, der stadig er en del af befolkningen ved givne aldre. Resultatet af undersøgelsen er, at ændringerne i andelen, der stadig er en del af befolkningen er af meget begrænset omfang og ikke kan forklare ændringerne i andelen, der bliver dømt. Der er ingen stikprøveusikkerhed, da det er en totaltælling. Statistikken offentliggøres kun som endelige tal, der ikke senere revideres. For pålideligheden af data fra befolkningsstatistikregistret henvises til statistikdokumentationen [Befolkningen](#).

5.7 Revisionspolitik

Danmarks Statistik foretager revisioner i offentliggjorte tal i overensstemmelse med [Danmarks Statistiks revisionspolitik](#). De fælles procedurer og principper i revisionspolitikken er for nogle statistikker suppleret med en specifik revisionspraksis.

5.8 Praksis for revisioner

Der offentliggøres kun endelige tal, der ikke senere revideres.

6 Aktualitet og punktlighed

Statistikken offentliggøres ca. 6 måneder efter referenceårets afslutning. Statistikken offentliggøres uden forsinkelser i forhold til de planlagte udgivelsestider.

6.1 Udgivelsestid for foreløbige og endelige tal

Der offentliggøres kun endelige tal, der ikke senere revideres. Statistikken offentliggøres omkring 6 måneder efter referenceårets afslutning. Udgivelsestider har de seneste fem år været:

2023: 6 måneder, 21 dage 2022: 6 måneder, 14 dage 2021: 5 måneder, 14 dage 2020: 5 måneder, 16 dage 2019: 5 måneder, 17 dage 2018: 5 måneder, 18 dage 2017: 5 måneder, 20 dage 2016: 8 måneder, 19 dage 2015: 10 måneder, 16 dage 2014: 11 måneder, 17 dage

6.2 Publikationspunktlighed

Statistikken offentliggøres uden forsinkelser i forhold til det forud annoncerede udgivelsestidspunkt.

7 Sammenlignelighed

Statistikken er siden sin start udarbejdet på samme datagrundlag og er derfor på det overordnede plan sammenlignelig over tid.

Lovændringer i form af ændrede straffe for visse typer af lovovertrædelse kan dog have haft betydning for udviklingen i andelen af en fødselsårgang, der er registreret dømt for disse lovovertrædelser.

7.1 International sammenlignelighed

Kriminologiska institutionen ved Stockholms universitet udgav i 2012 en 'fødselskohortstatistik', der er opbygget efter samme principper som fødselsårgangenes kriminalitet. Den svenske undersøgelse adskiller sig ved ikke at medtage personer, der er født udenfor landet. Det nævnes i den svenske undersøgelse, at antallet af dømte personer bliver højere når personer, der ikke er født i Sverige, inkluderes i undersøgelsen.

7.2 Sammenlignelighed over tid

Statistikens sammenlignelighed over tid kan være påvirket af lovændringer i form af ændrede straffe for visse typer af lovovertrædelse. Det kan have betydning i de tilfælde, hvor en dom omfatter både en hovedsigtelse og en eller flere bisigtelser. Praksis er, at dommen registreres med hovedsigtelsens lovovertrædelse, dvs. den lovovertrædelse, der kan give den strengeste straf. Skærpede straffe for en bestemt type af lovovertrædelse kan derfor betyde, at flere domme vil blive registreret under denne type lovovertrædelse. Dette formodes at være en medvirkende forklaring på, at der har været en stigning i andelen af fødselsårgangene, der er dømt for vold. Desuden kan ændringer i andelen af anmeldte forbrydelser, hvor politiet rejser sigtelse have betydning for hvor stor en andel af en fødselsårgang, der dømmes for kriminalitet. Endelig kan ændringer i fødselsårgangenes dødelighed og udvandring påvirke sammenligneligheden over tid.

7.3 Sammenhæng med anden statistik

Statistikken bygger på samme datagrundlag som statistikken Domme. I Domme er enheden den strafferetlige afgørelse, mens den i Fødselsårgangenes kriminalitet er personer født i et givent år. Domme omhandler alle strafferetlige afgørelser truffet i et kalenderår, mens Fødselsårgangenes kriminalitet omhandler domme givet til en fødselsårgang. Fødselsårgangenes kriminalitet omhandler desuden kun fældende afgørelser, dvs. domme, hvor den tiltale er fundet skyldig og kun domme for overtrædelse af straffeloven.

7.4 Intern konsistens

Data er internt konsistente.

8 Tilgængelighed

Statistikken udgives i: [NYT fra Danmarks Statistik](#).

I Statistikbanken offentliggøres tal for fødselsårgangenes kriminalitet i tabellerne [STRAFFO1](#), [STRAFFO2](#), [STRAFFO3](#) og [STRAFFO4](#).

Derudover indgår statistikken i publikationen [Kriminalitet](#).

Se mere på statistikens [Emneside](#).

8.1 Udgivelseskalender

Udgivelsestidspunktet fremgår af udgivelseskalenderen. Datoen bekræftes i ugerne forinden.

8.3 Udgivelsespolitik - brugeroplysning

Statistikker offentliggøres altid kl. 08:00 på dagen, der er annonceret i udgivelseskalender. Ingen uden for Danmarks Statistik ser statistikken før offentliggørelsestidspunktet.

8.2 Udgivelseskalender - adgang

Udgivelseskalenderen kan findes på følgende link: [Udgivelseskalender](#).

8.4 NYT/Pressemeddelelse

Statistikken udgives i: [NYT fra Danmarks Statistik](#)

8.5 Publikationer

Statistikken indgår i publikationen [Kriminalitet](#)

8.6 Statistikbanken

Statistikken offentliggøres i Statistikbanken under emnerne i følgende tabeller:

- [STRAFFO1](#): Fødselsårgange (opgjort pr 31. december 2023) efter enhed, fødselsår, køn, alder ved første dom, lovovertrædelse og tid
- [STRAFFO2](#): Fødselsårgange (opgjort pr. 31. december 2023) efter enhed, fødselsår, køn, alder ved første frihedsstraf, frihedsstraf og tid
- [STRAFFO3](#): Domme (opgjort pr. 31. december 2023) fordelt på fødselsårgang efter enhed, fødselsår, køn, alder på domstidspunktet, lovovertrædelse og tid
- [STRAFFO4](#): Domme til frihedsstraf (opgjort pr. 31. december 2023) efter enhed, fødselsår, køn, frihedsstraf, alder på domstidspunktet og tid

8.7 Adgang til mikrodata

Data om fødselsårgangenes kriminalitet opbevares som færdigbearbejdede datasæt med samtlige grundoplysninger på individniveau. Der er mulighed for at få udført skræddersyede opgaver på de færdige datasæt. Gennem Forskerordningen kan forskere få adgang til afidentificerede mikrodata, dvs. data hvor alle identifikationsoplysninger som personnummer og journalnummer er fjernet.

8.8 Anden tilgængelighed

Data stilles til rådighed for DST Consulting, Forskningsservice og andre brugere i Danmarks Statistik.

8.9 Diskreteringspolitik

[Datafortrolighedspolitik](#) i Danmarks Statistik.

8.10 Diskreterings og databehandling

I statistikken om Fødselsårgangenes kriminalitet fordeles ikke på andre personkarakteristika end fødselsår, køn og alder ved dom. Hermed sikres, at der ikke offentliggøres oplysninger, der kan henføres til enkeltpersoner.

8.11 Reference til metodedokumenter

Der findes ingen særskilte metodedokumenter for denne statistik.

8.12 Dokumentation af kvalitetssikring

Resultater fra vurdering af beskrivelse af produkter og udvalgte processer foreligger i detaljeret form for hver statistik samt summarisk i rapporter til arbejdsgruppen for kvalitet.

9 Administrative oplysninger

Administrativt er statistikken placeret i kontoret Befolkning og Uddannelse. Kontaktpersonen for statistikken er Jonas Ellemand, tlf: 24 90 74 98 og e-mail: JOE@dst.dk.